بسمه تعالی

دانشکده مهندسی کامپیوتر

فرآیندهای تصادفی

نیم‌سال اول ۰۰-۰۱
دکتر ربیعی

آزمون پایانترم — زمان امتحان: ۱۸۰ دقیقه

---

۱. آ) درست، به دلیل آن که Zt یک زنجیره‌ی identically distributed است، بنابراین SSS می‌باشد. دقت شود که این فرآیند نیست iid چون از طریق X به هم وابستگی دارند
ب) نادرست

A necessary condition for $Y(t)$ to be a Gaussian process is that the random variable $Y(t)$ be Gaussian for every time instant t. In particular $Y(t)$ is Gaussian if it has a CDF of the form $F_{Y(t)}(y) = \Phi((y-\mu)/\sigma)$. For the given process, we can write the CDF of $Y(t)$ as

$$F_{Y(t)}(y) = P[Y(t) \le y] = \sum_{n=0}^{\infty} P[Y(t) \le y | N(t) = n] P[N(t) = n]$$
$$= \sum_{n=0}^{\infty} \Phi\left(\frac{y}{\sqrt{n+1}}\right) \frac{(\lambda t)^n}{n!} e^{-\lambda t}.$$

Unfortunately, this sum cannot be reduced to a single $\Phi(\cdot)$ function. If this is not clear, you should take a derivative of the CDF and see that you do not obtain a Gaussian PDF. Thus $Y(t)$ is not a Gaussian random variable and thus the process is not Gaussian.

پ) نادرست. برای مثال آماره‌ی کافی توزیع Multinomial یکی کمتر از ابعاد پارامترهای توزیع است.
ت) درست. چون هر راس به خودش نیز یال دارد، ب.م.م طول دورها ۱ است و aperiodic است.
ث) نادرست. هر بار اجرای viterbi یک ماتریس خروجی داره که محتمل‌ترین مسیر تا به حال را خروجی می‌دهد و دومین مسیر محتمل را از این ماتریس نمی‌توان خروجی گرفت.

a. To find $\mu_Y(t)$, we can write

$$\begin{aligned}\mu_Y &= \mu_X H(0)\\ &= 0 \cdot 1 = 0.\end{aligned}$$

b. To find $R_Y(\tau)$, we first find $S_Y(f)$.

$$S_Y(f) = S_X(f)|H(f)|^2.$$

From Fourier transform tables, we can see that

$$\begin{aligned}S_X(f) &= \mathcal{F}\{e^{-|\tau|}\}\\ &= \frac{2}{1+(2\pi f)^2}.\end{aligned}$$

Then, we can find $S_Y(f)$ as

$$\begin{aligned}S_Y(f) &= S_X(f)|H(f)|^2\\ &= \begin{cases} 2 & |f| < 2 \\ \\ 0 & \text{otherwise}\end{cases}\end{aligned}$$

We can now find $R_Y(\tau)$ by taking the inverse Fourier transform of $S_Y(f)$.

$$R_Y(\tau) = 8\text{sinc}(4\tau),$$

where

$$\text{sinc}(f) = \frac{\sin(\pi f)}{\pi f}.$$

.۲

c. We have

$$E[Y(t)^2] = R_Y(0) = 8.$$

Solution: *Let $N_1(t)$ be the number of taxicabs leaving a hotel with exactly one person until time t. Let $N_2(t)$ be the number of taxicabs leaving a hotel with exactly two persons until time t. Let $N_3(t)$ be the number of taxicabs leaving a hotel with exactly three persons until time t. Then, N_1, N_2 and N_3 are independent Poisson processes. Let $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3$ be their respective rates. We have that*

$$\lambda_1 = (10)(0.60) = 6, \;\; \lambda_2 = (10)(0.30) = 3, \;\; \lambda_3 = (10)(0.10) = 1.$$

Let Y be the number of people who leave the hotel in 72 hours. Then, $Y = N_1(72) + 2N_2(72) + 3N_3(72)$ be their respective rates. We have that

$$E[Y] = E[N_1(72) + 2N_2(72) + 3N_3(72)] = (72)(6) + (2)(72)(3) + (3)(72)(1) = 1080$$
$$\mathrm{Var}(Y) = \mathrm{Var}(N_1(72) + 2N_2(72) + 3N_3(72))$$
$$= \mathrm{Var}(N_1(72)) + 4\mathrm{Var}(N_2(72)) + 9\mathrm{Var}(N_3(72)) = (72)(6) + (4)(72)(3) + (9)(72)(1) = 1944$$.۳

$$P(Y \geqslant \text{۹۵۰}) \simeq P\left(N(\text{۰},\text{۱}) \geqslant \frac{\text{۹۵۰} - \text{۱۰۸۰}}{\sqrt{\text{۱۹۴۴}}}\right) = P(N(\text{۰},\text{۱}) \geqslant -\text{۲,۹۴})$$
$$= P(N(\text{۰},\text{۱}) \leqslant \text{۲,۹۴}) \simeq \text{۰,۹۹۸}$$

---

b) Similarly as before, for $0 \leq s \leq t$, compute:

$$F_{S_2|N_t=2}(s) = \mathbb{P}(N_s \geq 2 \mid N_t = 2) = \\ = \frac{\mathbb{P}(N_s = 2, N_t - N_s = 0)}{\mathbb{P}(N_t = 2)} = \\ = \frac{s^2}{t^2},$$

so that $f_{S_2|N_t=2}(s) = \dfrac{2s}{t^2}$ and $\mathbb{E}(S_2 \mid N_t = 2) = \dfrac{2t}{3}$.

Next,

$$F_{S_1|N_t=2}(s) = \mathbb{P}(N_s \geq 1 \mid N_t = 2) = \\ = \frac{\mathbb{P}(N_s = 1, N_t - N_s = 1) + \mathbb{P}(N_s = 2, N_t - N_s = 0)}{\mathbb{P}(N_t = 2)} = \\ = \frac{2st - s^2}{t^2},$$

so that $f_{S_1|N_t=2}(s) = \dfrac{2(t-s)}{t^2}$ and $\mathbb{E}(S_1 \mid N_t = 2) = \dfrac{t}{3}$.

First note that

$$
\begin{aligned}
f(x_1, x_2, \ldots, x_n \mid \theta) &= \prod_{i=1}^{n} \frac{\theta}{(1+x_i)^{\theta+1}} \\
&= \frac{\theta^n}{\left[\prod_{i=1}^{n}(1+x_i)\right]^{\theta+1}} \\
&= \frac{\theta^n}{u^{\theta+1}}
\end{aligned}
$$

Here we have

$$
\begin{aligned}
U &= \prod_{i=1}^{n}(1+X_i) \\
g(u, \theta) &= \frac{\theta^n}{u^{\theta+1}} \\
h(x_1, x_2, \ldots, x_n) &= 1
\end{aligned}
$$

Thus, by the Factorization Theorem,

$$U = \prod_{i=1}^{n}(1+X_i)$$

is a sufficient statistic for θ.

۴.

1. (a) Using change of variable theorem:

$$
\begin{aligned}
& g(x)=\frac{1}{x} \Rightarrow g'(x)=-\frac{1}{x^2} \\
& y=\frac{1}{x} \Rightarrow x_1=\frac{1}{y} \\
& \Rightarrow f(y)=\frac{f_x\left(\frac{1}{y}\right)}{\left|g'\left(\frac{1}{y}\right)\right|}=y^2\frac{\beta^\alpha y^{1-\alpha} e^{-\frac{B}{y}}}{\Gamma(a)}=\frac{\beta^\alpha y^{-1-\alpha} e^{-\frac{\beta}{y}}}{\Gamma(a)}
\end{aligned}
$$

(b)

$$
\begin{aligned}
& P\left(\sigma^2 \mid x, \alpha, \beta, \mu\right)=\frac{P\left(x \mid \mu, \sigma^2\right) P\left(\sigma^2 \mid \alpha, \beta\right)}{\int P\left(x \mid \mu, \sigma^2\right) P\left(\sigma^2 \mid \alpha, \beta\right) d\sigma^2} \\
& P\left(x \mid \mu, \sigma^2\right)=\frac{1}{\left(\sqrt{2\pi\sigma^2}\right)^n} e^{-\frac{1}{2\sigma^2}\sum(x_i-\mu)^2} \\
& P\left(\sigma^2 \mid \alpha, \beta\right)=\frac{\beta^\alpha \sigma^{2(-1-\alpha)} e^{-\frac{\beta}{\sigma^2}}}{\Gamma(\alpha)} \\
& \Rightarrow P\left(x \mid \mu, \sigma^2\right) P\left(\sigma^2 \mid \alpha, \beta\right)=\frac{1}{(2\pi)^{n/2}} \frac{\beta^\alpha}{\Gamma(a)} \sigma^{2(-1-\alpha-n/2)} e^{-\frac{1/2\sum_{i=1}^n (x_i-\mu)^2+\beta}{\sigma^2}}
\end{aligned}
$$

For finding normalization factor we consider $IG\left(\alpha+\frac{n}{2}, \frac{1}{2}\sum_{i=1}^n (x_i-\mu)^2+\beta\right)$ Since it is a distribution:

$$
\begin{aligned}
& \int \rho\left(x \mid \mu, \sigma^2\right) P\left(\sigma^2 \mid \alpha, \beta\right) d\sigma^2= \\
& =\frac{1}{(2\pi)^{n/2}} \frac{\beta^\alpha}{\Gamma(\alpha)} \frac{\Gamma(\alpha+n/2)}{\left(\frac{1}{2}\sum(x_i-\mu)^2+\beta\right)^{\alpha+n/2}}
\end{aligned}
$$

So after normalization:

$$
P\left(\sigma^2 \mid x, \alpha, \beta, \mu\right) \sim IG\left(\alpha+\frac{n}{2}, \frac{1}{2}\sum_{i=1}^n (x_i-\mu)^2+\beta\right)
$$

.۵

$$f(x|\theta) = \prod f(x_i|\theta) = \prod \frac{1}{\theta} I_{(0,\theta)}(x_i) = \left(\frac{1}{\theta}\right)^n I_{(0,\theta)}(x_1, \ldots, x_n)$$

$$\Rightarrow f(x|\theta) = \begin{cases} \left(\frac{1}{\theta}\right)^n & \text{if } \max(x_i) \leq \theta \quad (\text{or } X_{(n)} \leq \theta) \\ 0 & \text{o.w.} \end{cases}$$

پس $X_{(n)}$ یک SS است. حال نشان می‌دهیم MSS نیز هست. یعنی نشان می‌دهیم که $\frac{f(\bar{x}|\theta)}{f(\bar{y}|\theta)}$ یک مقدار مستقل از θ است، اگر و فقط اگر $T(\bar{x}) = T(\bar{y})$ باشد،

$$\frac{f(\bar{x}|\theta)}{f(\bar{y}|\theta)} = \frac{\left(\frac{1}{\theta}\right)^n I_{(0,\theta)}(x_1, \ldots, x_n)}{\left(\frac{1}{\theta}\right)^n I_{(0,\theta)}(y_1, \ldots, y_n)} = \frac{I_{(0,\theta)}(x_1, \ldots, x_n)}{I_{(0,\theta)}(y_1, \ldots, y_n)} = \begin{cases} 1 & \text{if } \begin{matrix} \max(x_i) \leq \theta \\ \max(y_i) \leq \theta \end{matrix} \\ 0 \text{ or } \infty & \text{o.w.} \end{cases}$$

این عبارت زمانی مستقل از θ می‌شود که دقیقاً داشته باشیم $X_{(n)} = Y_{(n)}$. در غیر این صورت می‌توان یکی از مقادیر صورت و مخرج را صفر و دیگری را یک کرد. پس $T(\bar{x}) = X_{(n)}$ یک MSS است.

چون CSS موجود است، طبق قضیه گفته شده که در صورت وجود MSS، MSS نیز CSS می‌شود، داریم که $T(\bar{x})$ یک CSS است.

(اثبات از طریق تعریف مستقیم CSS بودن نیز مورد قبول است.

.۶

PROBLEM 5. *(Problem 2.2.25).*

Solution. Let $X_1, \ldots, X_m$ and $Y_1, \ldots, Y_n$ be i.i.d. as $\text{Unif}(0, \theta)$ and $\text{Unif}(0, \theta')$, respectively. We know that $(X_{(m)}, Y_{(n)})$ is a complete sufficient statistic of the data. (Lehmann and Casella, Example 6.23.) Since

$$\frac{\theta}{2} = \mathsf{E}_\theta \left[\overline{X}\right] = \mathsf{E}_\theta \left[\frac{X_{(1)} + \ldots + X_{(m)}}{m}\right],$$

$\frac{2}{m} \sum_{i=1}^m X_{(i)}$ is an unbiased estimator of θ. Using Rao-Blackwell Theorem,

$$\hat{\theta} = \mathsf{E}_\theta \left[\frac{2}{m}(X_{(1)} + \ldots + X_{(m)}) \middle| X_{(m)}\right] = \frac{2}{m}\left((m-1)\frac{X_{(m)}}{2} + X_{(m)}\right) = \frac{m+1}{m} X_{(m)}$$

is the UMVUE of θ. Now we will derive the UMVUE of $1/\theta'$. Since $Y_{(n)} = \max\{Y_1, \ldots, Y_n\}$, the cdf of $Y_{(n)}$ is

$$\mathsf{P}(Y_{(n)} \leq t) = \mathsf{P}(Y_1 \leq t) \cdots \mathsf{P}(Y_n \leq t) = \frac{t^n}{\theta'}$$

for $t \in [0, \theta']$. Hence, $Y_{(n)}$ has pdf $f_{Y_{(n)}}(t) = \frac{nt^{n-1}}{(\theta')^n} \mathbb{1}_{t \in [0,\theta']}$. Therefore,

$$\mathsf{E}_{\theta'}\left[\frac{1}{Y_{(n)}}\right] = \int_0^{\theta'} \frac{1}{y} \frac{ny^{n-1}}{(\theta')^n} dy = \frac{n}{n-1} \frac{1}{\theta'}.$$

Hence, the UMVUE of $1/\theta'$ is

$$\widehat{\frac{1}{\theta'}} = \frac{n-1}{n} \frac{1}{Y_{(n)}}.$$

Therefore, since X^m and Y^n are independent, the UMVUE of θ/θ' is

$$\widehat{\frac{\theta}{\theta'}} = \hat{\theta} \widehat{\frac{1}{\theta'}} = \frac{(m+1)(n-1)}{mn} \frac{X_{(m)}}{Y_{(n)}}.$$

۷.

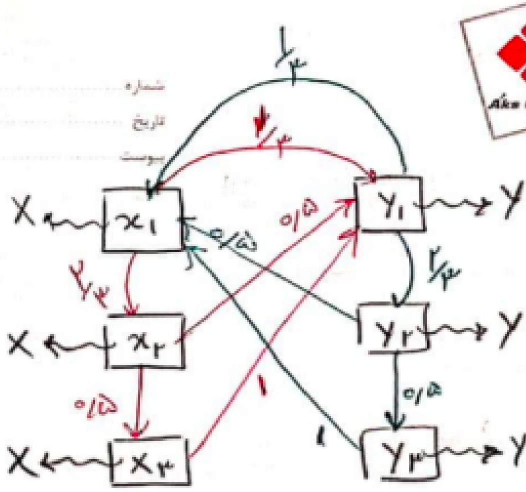

۶ تا state داریم

state های x_i فقط X را به عنوان emission دارند و y_i ها فقط Y

* x_1 نشان دهنده جایگاه اول است که x می‌آید و به همین ترتیب ...

y_3 فقط به x_1 می‌تواند برود زیرا بعد از ۳ بار Y آمده باید بعدش حتماً X بیاید (و برعکس هم همینطور است)

x_2 یعنی دوبار ۲ بار X آمده و احتمال ۰/۵ می‌توان X بیاید (۳ بار X بیاید) یا با احتمال ۰/۵ Y بیاید (به y_1)

XXY
XXXY
XY
→ بعد از اولین X با احتمال $\frac{2}{3}$ X می‌آید و با احتمال $\frac{1}{3}$ Y

$\Leftarrow x_1$ با احتمال $\frac{1}{3}$ به y_1 و $\frac{2}{3}$ به x_2 می‌رود

	x_1	x_2	x_3	y_1	y_2	y_3	X	Y
x_1	۰	۲/۳	۰	۱/۳	۰	۰	۱	۰
x_2	۰	۰	۱/۲	۱/۲	۰	۰	۱	۰
x_3	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰
y_1	۱/۳	۰	۰	۰	۲/۳	۰	۰	۱
y_2	۱/۲	۰	۰	۰	۰	۱/۲	۰	۱
y_3	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱

transition — emission

ب) ماشین مشابه قبل است با این تفاوت که مینیمال نیست

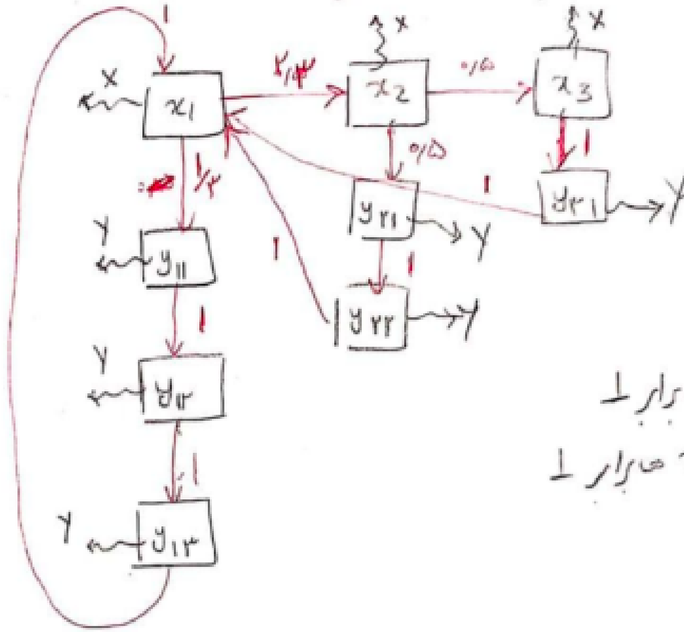

احتمال Y برای y_{ij} ها برابر 1
و احتمال X برای x_i ها برابر 1

ب) حالت مینیمال (خواسته مسئله نیست)

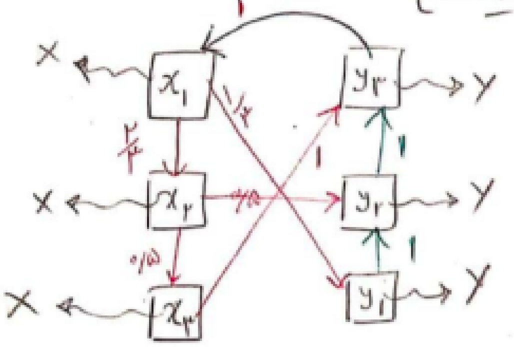

	x_1	x_2	x_3	y_1	y_2	y_3	X	Y
x_1	۰	۲/۳	۰	۱/۳	۰	۰	۱	۰
x_2	۰	۰	۱/۲	۰	۱/۲	۰	۱	۰
x_3	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰
y_1	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱
y_2	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
y_3	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱

اگر I_A را متغیر نشانگر بهبود یافتن یکی از افراد گروه A و I_B را متغیر نشانگر بهبود یکی از افراد گروه B در نظر بگیریم، داریم:

$$I_A = \begin{cases} 1 & p_A \\ 0 & 1 - p_A \end{cases} \qquad I_B = \begin{cases} 1 & p_B \\ 0 & 1 - p_B \end{cases}$$

باید توجه کنیم که p_A و p_B همان μ_A و μ_B یعنی نسبت‌های واقعی تعریف شده در مسئله هستند. و با توجه به نمونه‌گیری داریم:

$$\hat{p_A} = \hat{\mu_A} = 25/30$$
$$\hat{p_B} = \hat{\mu_B} = 15/30$$

طبق قضیه حد مرکزی داریم:

$$\text{CLT:} \sum_{i=1}^{30} I_{A,i} \sim N(30 p_A, 30 \sigma_A^2)$$
$$\hat{\mu_A} = \frac{\sum_{i=1}^{30} I_{A,i}}{30} \sim N(p_A, \frac{\sigma_A^2}{30})$$

که:

$$\sigma_A^2 = p_A(1 - p_A)$$

به طور مشابه این روابط برای گروه B هم صادق است. حال حدس میزنیم که $\hat{\mu_A} - \hat{\mu_B}$ نرمال است یعنی باید بررسی کنیم که تفاضل دو متغیر نرمال، خود نرمال هست یا خیر.

۷

.۸

اثبات:

اگر X و Y دومتغیر نرمال باشند و $Z = X - Y$ باشد داریم:

$$f_X(x) = \mathcal{N}\left(x; \mu_X, \sigma_X^2\right) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_X} e^{-(x-\mu_X)^2/\left(2\sigma_X^2\right)} \quad f_Z(z) = \int_{-\infty}^{\infty} f_Y(z-x) f_X(x) dx$$
$$f_Y(y) = \mathcal{N}\left(y; \mu_Y, \sigma_Y^2\right) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Y} e^{-(y-\mu_Y)^2/\left(2\sigma_Y^2\right)}$$

با جایگذاری خواهیم داشت:

$$\begin{aligned}
f_Z(z) &= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Y} \exp\left[-\frac{(x-z-\mu_Y)^2}{2\sigma_Y^2}\right] \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_X} \exp\left[-\frac{(x-\mu_X)^2}{2\sigma_X^2}\right] dx \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sqrt{2\pi}\sigma_X\sigma_Y} \exp\left[-\frac{\sigma_X^2\left(x-z-\mu_Y\right)^2 + \sigma_Y^2\left(x-\mu_X\right)^2}{2\sigma_X^2\sigma_Y^2}\right] dx \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sqrt{2\pi}\sigma_X\sigma_Y} \exp\left[-\frac{\sigma_X^2\left(z^2+x^2+\mu_Y^2-2xz+2z\mu_Y-2x\mu_Y\right) + \sigma_Y^2\left(x^2+\mu_X^2-2x\mu_X\right)}{2\sigma_Y^2\sigma_X^2}\right] dx \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sqrt{2\pi}\sigma_X\sigma_Y} \exp\left[-\frac{x^2\left(\sigma_X^2+\sigma_Y^2\right) - 2x\left(\sigma_X^2\left(z+\mu_Y\right)+\sigma_Y^2\mu_X\right) + \sigma_X^2\left(z^2+\mu_Y^2+2z\mu_Y\right)+\sigma_Y^2\mu_X^2}{2\sigma_Y^2\sigma_X^2}\right] dx
\end{aligned}$$

اگر $\sigma_Z = \sqrt{\sigma_X^2 + \sigma_Y^2}$ قرار دهیم :

$$\begin{aligned}
f_Z(z) &= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Z} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sqrt{2\pi}\frac{\sigma_Y}{\sigma_Z}}} \exp\left[-\frac{x^2 - 2x\frac{\sigma_X^2(z+\mu_Y)+\sigma_Y^2\mu_X}{\sigma_Z^2} + \frac{\sigma_X^2\left(z^2+\mu_Y^2+2\mu_Y z\right)+\sigma_Y^2\mu_X^2}{\sigma_Z^2}]}{2\left(\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}\right)^2}\right] dx \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Z} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}} \exp\left[-\frac{\left(x-\frac{\sigma_X^2(z+\mu_Y)+\sigma_Y^2\mu_X}{\sigma_Z^2}\right)^2 - \left(\frac{\sigma_X^2(z+\mu_Y)+\sigma_Y^2\mu_X}{\sigma_Z^2}\right)^2 + \frac{\sigma_X^2(z+\mu_Y)^2+\sigma_Y^2\mu_X^2}{\sigma_Z^2}}{2\left(\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}\right)^2}\right] dx \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Z} \exp\left[-\frac{\sigma_Z^2\left(\sigma_X^2(z+\mu_Y)^2+\sigma_Y^2\mu_X^2\right) - \left(\sigma_X^2(z+\mu_Y)+\sigma_Y^2\mu_X\right)^2}{2\sigma_Z^2\left(\sigma_X\sigma_Y\right)^2}\right] \frac{1}{\sqrt{2\pi}\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}} \exp\left[-\frac{\left(x-\frac{\sigma_X^2(z+\mu_Y)+\sigma_Y^2\mu_X}{\sigma_Z^2}\right)^2}{2\left(\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}\right)^2}\right] \\
&= \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Z} \exp\left[-\frac{(z-(\mu_X-\mu_Y))^2}{2\sigma_Z^2}\right] \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}} \exp\left[-\frac{\left(x-\frac{\sigma_X^2(z+\mu_Y)+\sigma_Y^2\mu_X}{\sigma_Z^2}\right)^2}{2\left(\frac{\sigma_X\sigma_Y}{\sigma_Z}\right)^2}\right] dx
\end{aligned}$$

تابع درون انتگرال یک تابع چگالی احتمال توزیع نرمال است پس انتگرال آن برابر یک است. در نتیجه:

$$f_Z(z) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma_Z} \exp\left[-\frac{(z-(\mu_X-\mu_Y))^2}{2\sigma_Z^2}\right]$$

که نشان میدهد Z نرمال است با میانگینی برابر تفاضل میانگین‌های Y و X.

حال اگر به جای X قرار دهیم $\hat{\mu_A}$ و بجای Y قرار دهیم $\hat{\mu_B}$ داریم:

$$\hat{\mu_A} - \hat{\mu_B} \sim N\left(p_A - p_B, \sigma_{\hat{\mu_A}}^2 + \sigma_{\hat{\mu_B}}^2\right) \tag{11}$$

ب

حال با توجه به این که $\hat{\mu_A} - \hat{\mu_B}$ نرمال است و مقدار واقعی واریانس آن ($\sigma^{۲}_{\hat{\mu_B}}$) را نداریم و تنها با تخمین p_A و p_B از روی نمونه‌های گرفته شده میتوانیم مقدار واریانس را تخمین بزنیم میتوانیم ادعا کنیم که:

$$\frac{(\hat{\mu_A}-\hat{\mu_B})-(p_A-p_B)}{\sqrt{\sigma^{۲}_{\hat{\mu_B}}+\sigma^{۲}_{\hat{\mu_A}}}} = \frac{(\hat{\mu_A}-\hat{\mu_B})-(\mu_A-\mu_B)}{\sqrt{\frac{\hat{p_A}(۱-\hat{p_A})}{۳۰}+\frac{\hat{p_B}(۱-\hat{p_B})}{۳۰}}} \sim Student\ Distribution$$

با مراجعه به چارت توزیع Student مقدار برای بازه‌ی ۹۵ درصد را برابر ۲.۰۴۵ بدست میآوریم:

$$-۲/۰۴۵ < \frac{\frac{۲۵}{۳۰}-\frac{۱۵}{۳۰}-(\mu_A-\mu_B)}{\sqrt{\frac{\frac{۲۵}{۳۰}(\frac{۵}{۳۰})+\frac{۱۵}{۳۰}(\frac{۱۵}{۳۰})}{۳۰}}} < ۲/۰۴۵ \quad -۲/۰۴۵ < \frac{(\hat{\mu_A}-\hat{\mu_B})-(\mu_A-\mu_B)}{\sqrt{\frac{\hat{p_A}(۱-\hat{p_A})}{۳۰}+\frac{\hat{p_B}(۱-\hat{p_B})}{۳۰}}} < ۲/۰۴۵$$

$$۰/۳۰۶ < \mu_A - \mu_B < ۰/۵۹۸$$

پس بازه‌ی مورد نظر برابر [۰.۰،۳۰۶.۵۹۸ است.]

ج) مقدار z با داشتن sigma = 0.3 ، ۱۰/۳۰ = X_bar برابر با

(⅓ - (u_a - u_b)) / 2

است

و با مراجعه به جدول z، برای بازه‌ی 95% به عدد ۱.۶۴ می‌رسیم.

-1.64 < (⅓ - (u_a - u_b))/ 0.3 < 1.64
-0.49 - 0.33 < - (u_a - u_b) < 0.49 - 0.33
-0.87 < - (u_a - u_b) < 0.16
-0.16 < u_a - u_b < 0.87

u_ a = u_b is therefore not rejected